

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege privind deținerea și protecția animalelor de companie

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege ordinară, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul legii privind deținerea și protecția animalelor de companie are drept scop promovarea și reglementarea prevenirii cruzimii față de animale, bunăstarea și protecția acestora și condamnarea oricăror acte de cruzime și maltratare a animalelor, inclusiv a animalelor de companie fără stăpân.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului. Autorul a specificat condițiile care au determinat elaborarea acestuia, principalele prevederi și locul actului în sistemul legislației. Elaborarea proiectului este binevenită și necesară. Armonizarea legislației naționale la reglementările comunitare reprezintă un obiectiv major ce trebuie să se regăsească în strategia de aderare a oricărui stat candidat la calitatea de membru al Uniunii Europene. Pentru Republica Moldova, armonizarea legislației reprezintă o necesitate care decurge, în primul rând, din opțiunea sa fundamentală pentru reformă. În continuare ne vom expune asupra unor aspecte care, în opinia noastră, necesită a fi reglementate detaliat pentru a exclude orice interpretare neuniformă sau apocrifă.

Conform alin. 1) al art. 26 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative „Preambulul expune finalități urmărite de Parlament prin adoptarea actului legislativ, rațiunea adoptării motivația social-politică, economică sau de altă natură a actului”. În procesul elaborării proiectului dat nu s-a respectat prevederea stipulată mai sus aceasta având un caracter declarativ și general. Totodată, nu s-a ținut cont de prevederea de la lit. b) a art. 19 din Legea nr. 780/2001 „într-o frază este exprimată o singură idee.” Astfel, atât redacția preambulului cât și a art. 4 din proiectul respectiv vor crea impedimente la interpretare din cauza caracterului confuz și haotic.

În aceeași ordine de idei, menționăm că conform lit. c) a art. 19 din Legea nr. 780/2001 în

textul proiectului „se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară ori similari lor, și de o largă circulație”, însă în proiect sunt utilizați termeni neconsacrați în legislație, ceea ce nu asigură o exprimare clară și aplicare uniformă (Ex: deținător de exploatație, animal propriu, izgonire sau lăsare în părăsire, gestionarea animalelor etc.).

Menționăm că nu este clar în baza căror criterii au fost determinate rasele periculoase de câini. În urma studierii acestora, constatăm că autorul a inclus atât rase de lupte (Pit Bull) dar și rase de pază (Fila Brasileiro). De asemenea, considerăm nejustificate obligațiile impuse deținătorilor de astfel de rase, calificându-le ca discreții excesive din partea autorităților. Astfel, finalitatea prevederilor date va constitui dispariția anumitor rase de pe teritoriul Republicii Moldova într-un termen foarte restrâns.

La lit. f) a art. 5 din proiectul în cauză autorul menționează că „omul are obligația de a nu abuza de viața și serviciile animalelor de companie...” Reamintim autorului ca animalele nu pot fi prestatoare de servicii. Redacția respectivă are un caracter eronat, iar la implementare va provoca carențe.

Lit. i) a alin. 3) al art. 10 din proiectul de lege se prevede una din obligațiile proprietarilor și deținătorilor animalelor de companie și anume: „să achite în termenele stabilite plata pentru serviciile și taxele locale ce țin de întreținerea animalelor de companie în dependență de rasa și statura acestora.” Tema în cauză nu a fost abordată în nota informativă, aceasta fiind una importantă. În urma analizei normei date constatăm că nu este clar care deținător de animale va plăti taxa dată. Întrucât animalul poate fi ținut în curte, într-un spațiu special amenajat, astfel nu este justificat faptul ca deținătorul să fie obligat să achite o anumită plată pentru careva servicii locale nespecificate în proiect.

În continuare, autorul la lit. b) a alin.4) al art. 4 din proiect stipulează locurile interzise pentru animale. Menționăm că parcurile, scuarurile și stadioanele sunt locurile unde cei mai mulți deținători de animale își plimbă patruzezii. În caz că se va interzice plimbarea animalelor în locurile respective, deținătorii de animale nu vor mai avea unde să le plimbe. Considerăm că este mult mai sigur ca deținătorul să își plimbe animalul de companie în parcuri, scuaruri sau stadioane decât în străzi.

O detaliere a factorilor coruptibili va fi efectuată în partea a II a raportului „Evaluarea în fond a proiectului”.

În concluzie, proiectul în cauză nu este unul oportun, întrucât aplicabilitatea adecvată a normelor inserate nu poate fi asigurată din considerentul că unele din ele sunt lipsite de precizie și oferă câmp larg pentru interpretări preferate și/sau comportament discreționar din partea responsabililor de aplicare a normelor din proiect, precum și pot crea circumstanțe prielnice pentru încurajarea actelor de corupție. În acest context, este necesară revizuirea normelor abordate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu normele naționale și internaționale

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Alin. 3) al art. 20 din proiectul de lege stipulează că „... Intervențiile care nu necesita anestezie pot fi efectuate de către o persoană care are calificarea necesară.”

Norma dată reglementează intervențiile chirurgicale la animalele vizate prin proiectul dat. Autorul menționează că intervențiile care nu necesită anestezie, intervenția poate fi efectuată de o persoană care are calificarea necesară. Carența la aplicare o va constitui sintagma „calificarea necesară”, întrucât „calificarea necesară” o are doar medicul veterinar și doar acesta poate decide dacă este sau nu nevoie de anestezie.

Recomandarea: Considerăm oportun excluderea ultimei fraze din alineatul dat.

Alin. 7) al art. 23 din proiectul de lege stipulează că „Având în vedere rolul ecologic al pisicilor, controlul populației feline fără stăpân se realizează în raport cu necesitățile.”

Norma dată reglementează controlul populației feline fără stăpân. Redacția actuală este una voalată, întrucât nu este clar cum se va controla populația felinei în raport cu necesitățile. Prevederea respectivă are un caracter general, deoarece oferă largi oportunități responsabililor de aplicare a legii să interpreteze această prevedere la latitudine proprie. Astfel, scopul prezentului proiect nu va fi atins în totalitate.

Recomandarea: Propunem autorului de a modifica redacția actuală, astfel încât să prevadă norme concrete ce țin de controlul populației feline.

2. Conflicte de norme

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

1. Observații adresate în cadrul proiectului

Alin. 2) al art. 27 din proiect stipulează că „În localitățile în care există organizații necomerciale al căror domeniu de activitate vizează asistența și protecția animalelor și/sau protecția mediului, sarcina de a coordona, supraveghea și controla protecția animalelor din teritoriu poate fi atribuită, reprezentanților acestora cu sprijinul inclusiv financiar și logistic al autorităților administrației publice locale și al organelor sanitare veterinare”

Norma în cauză reglementează acordarea sarcinii de coordonare, supraveghere și protecție a animalelor din teritoriu în localitățile în care există organizații necomerciale al căror domeniu de activitate vizează asistența și protecția animalelor și/sau protecția mediului reprezentanților acestora cu sprijinul financiar și logistic al administrației publice locale și al organelor sanitare veterinare. Astfel, din redacția propusă nu este clar cum și în baza căror criterii sarcina respectivă va fi acordată organizațiilor necomerciale. În lipsa unor criterii obiective, aprecierea în cauză va fi una subiectivă care se va baza doar pe convingerile și interesele responsabililor. Stabilim că utilizarea sintagmei „poate fi atribuită” este ambiguă, echivocă, cu un înalt caracter coruptibil și cu o considerată lipsă de precizie acordând discreții excesive responsabililor de acordare a sarcinilor vizate prin prevederea enunțată mai sus. Astfel, se va decide selectiv asupra acordării sarcinilor, sprijinului financiar și logistic pentru onorarea atribuțiilor, bazându-se pe anumite interese personale. Asemenea abordări generale sunt ușor interpretate într-un mod subiectiv, norma făcând posibilă aplicarea preferențială, astfel favorizând un act de corupție în ceea ce privește organizațiile necomerciale cărora li se va acorda sprijinul financiar și logistic al autorităților administrației publice locale și al organelor sanitar-veterinare.

Recomandarea: Considerăm necesar substituirea sintagmei „poate fi” cu cuvântul „este”. În aceeași ordine de idei, propunem autorului stabilirea unor criterii de acordare a sarcinilor respective. În rezultat, norma va deveni una concretă și se va exclude oportunitatea prejudicierii bugetului public.

2. Criterii de acordare pentru acordarea sarcinilor respective

Alin. 1) al art. 11 din proiectul respectiv stipulează că „În apartamente din blocuri locative pot fi deținute animale de companie cu acordul locatarilor, dacă deținătorul respectă regulile sanitare veterinare...”

Norma dată prevede restricțiile pe care trebuie să le respecte un deținător de animale. Una din acestea este acordul locatarilor. Considerăm cerința dată ca fiind una excesivă, întrucât pentru a deține un animal în apartament nu este nevoie de a cere acordul locatarilor, dar de a respecta regulile sanitare veterinare și de zooigienă privind întreținerea, hrănirea, îngrijirea, reproducerea și exploatarea rațională a animalului și nu în ultimul rând drepturile locatarilor.

vecinătate ale locatarilor. Totodată, deținătorul de animale se poate confrunta cu situația în care mai mulți locatari ai unei scări sunt plecați la muncă peste hotarele țării sau sunt alergici la animale, sau nu le iubesc. Astfel, deținătorii de animale vor fi impuși de a corupe responsabilii de implementarea legii pentru a li se permite deținerea unui animal de companie. Atenționăm că este inadmisibilă limitarea libertăților unei persoane în condițiile în care aceasta nu limitează libertățile celor din jur.

Recomandarea: Considerăm oportun de a exclude sintagma „cu acordul locatarilor”.

Alin. 3 al art. 12 din proiectul de lege prevede că „Este obligatorie sterilizarea câinilor cu sau fără stăpân aparținând rasei comune, metișii acestora, excepție făcând exemplarele cu regim special prevăzute în normele metodologice de aplicare a prezentei legi. Câinii periculoși de rasă Pit Bull, Boer Bull, Bandog și metișii lor se sterilizează obligatoriu indiferent de regimul special de posesie sau proprietate.”

Una din prevederile normei date este sterilizarea (castrarea) obligatorie a câinilor de rasă periculoasă Pit Bull, Boerbull, Bandog și metișii lor. Nu este clar în baza căror criterii aceste au fost apreciate ca „periculoase”. Totodată, clasificăm prevederea dată ca o cerință excesivă, întrucât nimeni nu poate obliga deținătorul animalului să își sterilizeze patrupedul. De altfel, continuitatea acestor rase va fi pusă în pericol. Considerăm că trebuie dusă evidența deținătorilor de rase considerate periculoase și nu sterilizarea animalelor. Menționăm că în urma studierii Convenției Europene pentru protecția animalelor de companie, semnată la Strasbourg la 23 iunie 2013 nu au fost întâlnite careva prevederi în care deținătorul de animale de companie este obligat să își sterilizeze patrupedul și, cu atât mai mult, nu este prevăzută nici o răspundere contravențională pentru nerespectarea acestea.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a exclude din proiectul de lege înaintat obligația de sterilizare a raselor de câini considerați periculoși.

6. Accesul limitat la informația lipă de transparență

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

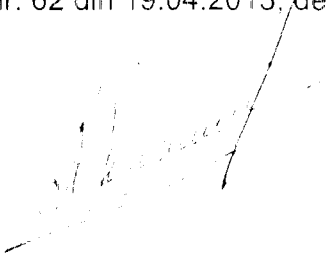
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de sancționare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Nicolae Vutcanov
inspector
02 Decembrie 2013